

„A Rajna öt állam nemzetközi határává válik.”

Briand beszéde a locarnói szerződés tárgyalásán.

Páris, március 1. A kamara hétfői ülésén folytatták a locarnói szerződés ratifikálásának vitáját. *Marien* befejezte vasárnap félbeszakított beszédét. Amikor kijelentette, hogy Németország az Ausztriával való csatlakozás elérése érdekében *katonaik eszközökhöz nyúlhat, Briand így kiáltott közbe: „Németországra ez nem volna veszélytelen!”*

Mikor végül *Marien* kárhóztatta Köln kiállítását, Briand ezeket mondta:

— Beszéljünk egymással, ahogy franciák szoktak franciákkal. Kérdelem, *honnan vetülnek volna katonáink, hogy Marokkóban és Szíriában háborút folytassunk?*

Marien képviselőnek a locarnói szerződésről mondott beszédére válaszolva *Briand* hangsúlyozta azt, hogy Olaszországgal Franciaország viszonya határozottan javult, Csehországgal, Romániával és Jugoszláviával kitűnő a viszony. A locarnói szerződések kiölelték a versaillesi békeszerződés részeit és 100 kilométeres demilitarizált zónát létesítettek a szerződés szignatárius hatalmainak ellenőrzése mellett s így módon a Rajna ennek az öt államnak közös nemzetközi határává válik és ez az öt állam egyesül minden olyan ország ellen, amely a határozatokat megidmadad.

Restaurálják a nyolcszögletű tornyot.

A tanács elfogadta Sebestyén Károly restaurálási tervét.

Megírta a *Délmagyarország*, hogy *Sebestyén* Károly sikerült tervét készítteti az öreg Demeter-templom tornyából kihámozott árpádkori nyolcszögletű torony restaurálására. Ezt az építészeti riakasztást — mint ismeretes — a Műemlékek Országos Bizottsága műemlékké deklarálta, ami azt jelenti, hogy a tornyot a műemlékről szóló törvény védi és így *sehasem szabad lebontani*. A műemlékbizottság határozta, illetve rendelte el a torony restaurálását is és hogy a restaurálásnak technikai akadályai nincsenek, az szintén *Sebestyén* Károlynak, a templombontás muzeumi ellenőrének köszönhető. *Sebestyén* Károly ugyanis pontos rajzokat és méreteket vett fel a nyolcszögletű torony lebontott harmadik emeletéről és gondoskodott arról is, hogy a lebontott falrészek eredeti téglái ne kallódjanak el. Így a torony harmadik emeletét ismét fel lehet építeni eredeti formájában és az eredeti téglákból.

Sebestyén Károly tervét letárgyalta és egyhangulag elfogadta néhány nappal ezelőtt a toronybizottság. A terv szerint az öreg tornyból keresztelő-kápolna, baptisztérium lenne,

toronyában kis lélekharanggal. Pincéjét osszariummá alakítanák át és itt helyeznék el azokat a csontokat, amelyek a Demeter-templom kriptaiból kerültek elő. A muzeumban őrzött régi, szegedi faragottköveket is az öreg toronyba építenék be. A torony faláról örökzöld repkény fut alá.

A toronybizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy *nem javasolja elfogadásra azt a régebbi tervet, amely szerint a torony lenne a város hősi halottjainak emlékműve*, mert — a bizottság szerint — az egységes hősi emlékművet a városnak ugyanis erkölcsi kötelessége felállítani.

A bizottság javaslatát hétfőn terjesztette a tanács elé *Berzenczey* Domokos műszaki főtanácsos és a tanács azt *egyhangulag elfogadta* és utasította a mérnöki hivatalt, hogy a terv keresztülvitelére vonatkozó költségvetést sürgősen készítse el. Érdekes, hogy a torony restaurálására *Foerk* Ernő is készített terv-skiccel, a toronybizottság azonban nem a fogadalmi templom építőjének, hanem *Sebestyén* Károlynak a tervét találta tetszetősebbnek és alkalmasabbnak.

Széngázzal akarta kiirtani családját, hogy feleségül vehessen egy fiatal leányt.

(*Budapesti tudósítók telefonjelentése.*) Miskolcra jelentik: *Schmidt* Mihály ózdi kertész el akart venni egy 17 éves leányt feleségül. Hogy ezt megtehesse, az ennek útját álló, a saját családját akarta elpusztítani. Február 28-án este 10 órakor megrakta szénrel a kályhát, kivette a csövet, majd mikor ágyban fekvő felesége, anyja és 15 éves fia ezt észrevéve,

menekülni akartak, *ültegekkel kényszerítette vissza az dgybe őket és rájuk zárta az ajtót*. A szoba pár perc alatt megtelt fojtó füsttel, úgy hogy a család csak nagynehézen tudott az ablakon át elmenekülni és segítségért kiáltani. A csendőröket hívták azután az eszméletlenül fekvő emberekhez, akik magukhoz térsük után elmondották a tényállást. *Schmidt*et letartóztatták.

Dr. Kószó István államtitkár gazdasági kérdésekről és a franküggyről beszélt tanyai választóinak.

Azt reméli, hogy a jövő választáson három kormánypártit választ meg Szeged.

Kószó István államtitkár, nemzetgyűlési képviselő vasárnap délután 6 órakor az Alsóvárosi Népkör helyiségeiben (Katona-vendéglő) tartotta meg beszámolóját.

A gyűlést *Csiszár* István, a kör elnöke nyitotta meg, akinek üdvözlő szavai után *Kószó* István emelkedett szólásra és előljáró beszédében kijelentette, hogy nagy politikai kérdéseket nem kíván érinteni, mert a nagy politikai harcok ideje elmult, amióta Ausztriától elszakadtunk. Beszéde keretében ismertette *Kossuth* és *Széchenyi* álláspontját. Majd gazdasági kérdések fejtegetésére tért át. A paprikatermelés problémáiról beszélt. Bejelentette, hogy a kormány foglalkozik a paprikaközraktárak felállításával és azt hiszi, hogy az ott elhelyezett paprikára sikerül is a termelőknek hitelt kapni.

— A kormány exportot fog biztosítani a paprikának és én is dolgozom azon, hogy a paprikát kivihessük Kanadába.

A munkaalkalmak megteremtésének kérdésében kijelentette *Kószó* István, hogy gondoskodik arról, hogy a tanyai kisvasut építésénél elsősorban szegedi munkások kapjanak munkát. Majd beszélt a földbirtokrendező bíróság munkájáról, kijelentve, hogy a helyes elv az volna, hogy a jövőben csak munkaképes és tényleg dolgozó földmives kapjon bérleti földet. (Felkiáltások: Eddig méltóságos urak kaptak.)

A városfejlesztés problémáját érintve, elmondta, hogy azt szeretné, hogy ne csak a város közepé lenne „kinyalva”, hanem gondoskodás történne a külvárosokról is.

Majd ismertette az új lajstromos választás mibenlétét.

— Az új választási tervezet szerint — mondotta — *Szeged* város a lajstromos választás alapján küldi be képviselőit a nemzetgyűlésbe. Minden párt elkészít egy listát. Szegeden valószínűleg három párt fog egymással küzdeni. Arra kérem választóimat, hogy nagyon vigyázzanak arra, hogy kire adják le szavazatukat, mert széthúzás esetén elveszünk. Én hiszem, hogy Szegeden a lajstromos választás alapján pártunk mindhárom jelöltjét be tudjuk hozni.

A terjedelmes beszámoló alatt a hallgatóság soraiból mind többször elhangzott az a közbeszólás, hogy: *Mi lesz a franküggyel?* A mind többször megismétlődő közbeszólásokra *Kószó* István a következőket mondotta:

— A frankkérdéshez semmi köze a kormánynak. Egy kisded csapat vállalkozott arra, hogy csinál frankot. E naiv törekvés kezdeményezője és pénzelője *Windischgraetz* herceg volt. Ezt a *Windischgraetz* herceget én mindig összetérhetetlen természetű és törtető embernek ismertem. A nagyapja lövette agyon a szabadságharc idején *Baithányt*. A háború alatt közlélemezési miniszter volt és Bécsbe csempészte ki a burgonyát. A háttérben titkos célok voltak és ezekhez a titkos célokhoz a kormánynak semmi köze.

— A frankhamisítókak a céljuk az volt, hogy a *Beitlen*-kormányt megbukjassák és ők vegyék át a kormányt. Ilyen helyzetben tehát el sem lehet képzelni, hogy *Windischgraetz*ekkel közös gyékényen árult volna a kormány. Ha a mi-

niszterelnök tudott volna a készülő frankhamisításról, azt azonnal elfojtotta volna. Az egész frankhamisítást tulajdonképpen a tulajdon fujta fel és én arra kérem választóimat, hogy a franküggyben foglalják el azt az álláspontot, amit a miniszterelnök elfoglalt.

A beszámológyűlés félhét óra tájban ért véget.

A Dugonics-Társaság vasárnapja.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg vasárnap délelőtt a Dugonics-Társaság, Szeged első irodalmi fóruma, ez évi rendes közgyűlését a kulturpalota kistermében. Huszonhat rendes tag jelent meg. *Dr. Szalay* József elnök nyitotta meg a közgyűlést, *Móra* Ferenc főtitkár olvasta föl ezután tartalmas és formás jelentését, majd a Társaság költségvetésének megszavazása után a tagválasztásra került a sor.

Nyolc rendes tag helye volt üresedésben és tíz jelölt indult a közdelemben. Izgalmas szavazás után több-kevesebb szótöbbséggel *Hegyi* István novellistát, *Bibó* István, *Buday* Árpád, *Imre* Sándor, *Kovács* Ferenc, *Póner* Ödön egyetemi tanárokat és *Csaba* Jenő piaristát választották be a Dugonics-Társaság rendes tagjai sorába. A rendes tagsághoz szükséges szavazatokat nem kapták meg *Homor* László ny. alezredes, *Kovács* Ferenc tb. főorvos és *Mály* Ferenc leánygimnáziumi tanár. A szegedi származású *Pálfy* Gyulcsy Irén, az erdélyi magyar irodalom büszkeségét egyhangú lelkesedéssel nem helybeli rendes taggá választották. Tiszteleti tagok lettek: *König* Péter és *Nyilasy* Sándor, a szegedi kulturélet országosan elismert kitűnései.

Délután februári rendes felolvasó ülését tartotta a Dugonics-Társaság a városháza közgyűlési termében a szokottnál is nagyobb érdeklődő közönség előtt. *Réti* Ödön finom hangulatu és erős drámaiságu novelláját olvasta föl nagy fetszés mellett. *Kolozsváry* Bálint egyetemi tanár magas tudományos színvonalu székfoglalót tartott a jogfolytonosság égetően aktuális problémájáról, végül *Banner* János olvasta föl *Hegyi* István érdekes novelláját, amely szintén nagy sikert aratott. A Dugonics Társaság legközelebb Szentesen mutatkozik be egy felolvasó estén.

Az erdőhivatal tiltakozása ellenére is kiirtatja a tanács a szárnyékerdőket.

A város az utóbbi időben nagyon megcsontította a városi legelőterületeket. Több ezer katasztrális holdat hasított ki belőlük és azt parcellázva haszonbérbe adta, mert nagyon kellett a bérjövedelem az egyetemi hozzájárulásra, a fogadalmi templom építésére és más hasonló rendkívüli terhek fedezésére. Az érdekelt gazdák nem nagyon tiltakoztak a legelőterületek megcsontítása ellen, mert lassankint átérnek az intenzívebb állattenyésztésre és így nem a legelőkn, hanem a tanyai semlyékeken és az istállóknban tartják az állatokat.

A városi legelőkn kisebb-nagyobb facsoportokat, úgynevezett szárnyékerdőket telepített évtizedekkel ezelőtt a város. Ezeknek a szárnyékerdőknak az volt a rendeltetésük, hogy a tulforró nyári napokon a legelőre kicsapott marhák menedéket találjanak a napsütés elől. A legelő megcsontítása következtében nagyon sok ilyen szárnyékerdőt adott bérbe a város termőföld gyanánt azzal, hogy azokat kiirtatja. A szárnyékerdők kiirtásával meg is bízta a tanács a gazdasági hivatalt, amely most érdekes bonyodalmról tett jelentést a tanácsnak. Jelentésében elmondta, hogy a szegedi állami erdőhivatal tiltakozik a szárnyékerdők kiirtása ellen egy korábban kiadott földmíveléstudgyi miniszteri rendelet alapján. Ez a rendelet kimondja, hogy a kormány előzetes hozzájárulása nélkül senki sem irthat, vagy termelhet ki erdőt.

A tanács hétfőn foglalkozott a gazdasági hivatal jelentésével és elhatározta, hogy az erdőhivatal tiltakozása ellenére is utasítja a gazdasági hivatalt a szárnyékerdők kiirtására. A tanács véleménye szerint ugyanis a szárnyékerdő nem erdő, hanem kisebb-nagyobb facsoport, tehát arra nem vonatkozhat a miniszter erdővédő rendelete.

Harmonia

III. 8-án

este 9 órakor

Vecsey Ferenc

hangversenye